

Dsida Jenő
Kalendárium szonettekben

Szolnoki Metszőkör

1996

Az illusztrációkat készítették:

Tizenkét könyvek másolója - Szabados Enikő

Január - Kepics Judit

Február - Savella Orsolya

Március - Szávai katalin

Április - Gajdács Edit

Május - Őszi Mónika

Június - Fecsó Andrea

Július - Ungvári Zsuzsa

Augusztus - Beke Áron

Szeptember - Béni Ágnes

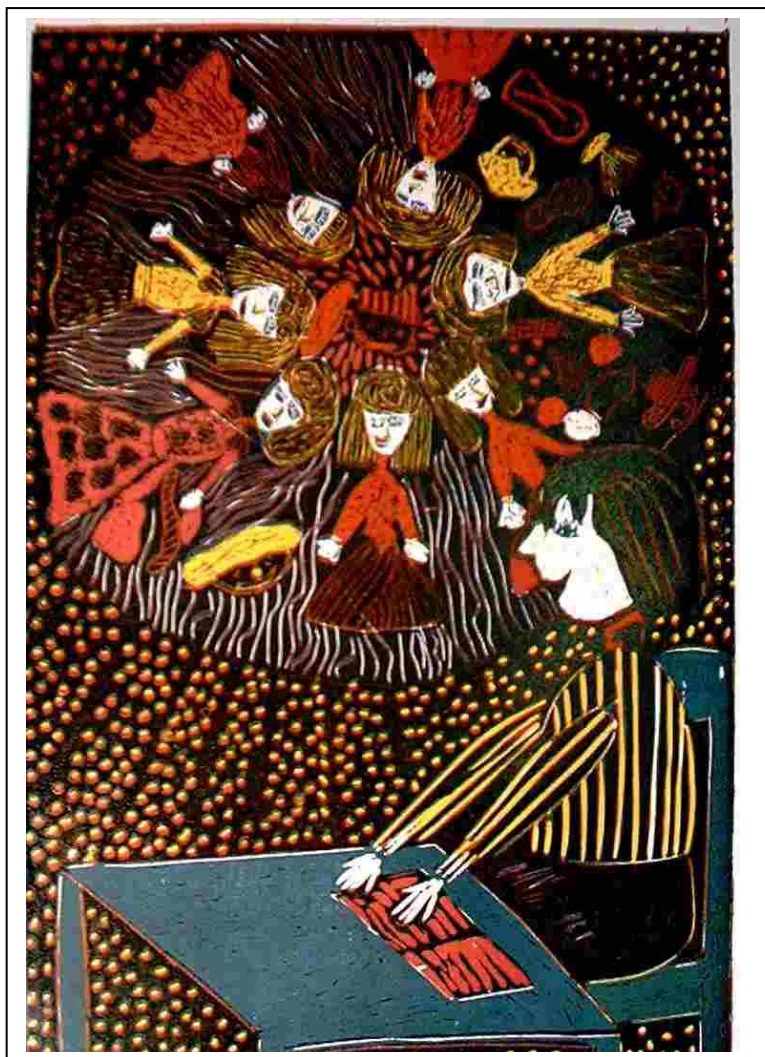
Október - Kohári István

November - Görög Réka

December - Veres Nóra

Finis - Muhari Gabriella

12 éves tanulók. Az eredeti dúcok A/4-es méretűek.

Tizenkét könyvek másolója

Barát vagyok, fiatal, vézna, ványadt:
Halk kondításként rozsdás, ócska gongon,
ez előversben mondom el a gondom
és segítségül hívom szűzanyámat...

Tizenkét könyvet másolok. Zsibongón
állnak elém a képek és ahányat
pillantok, annyi égi, szép leányhad
forog elém egy nagy, piros korongon.

Aztán halálfő villan ecsetemre
s november színe, mely a bús halálé,
aztán a hó hull, szűz pehely pehelyre...

Mutasd meg Uram: szárnyam messze száll-é?
Ó, tizenkét könyv s lágyan rálehelve
tizenkét arany, kék iniciálé!

Január

A tél dicsérete

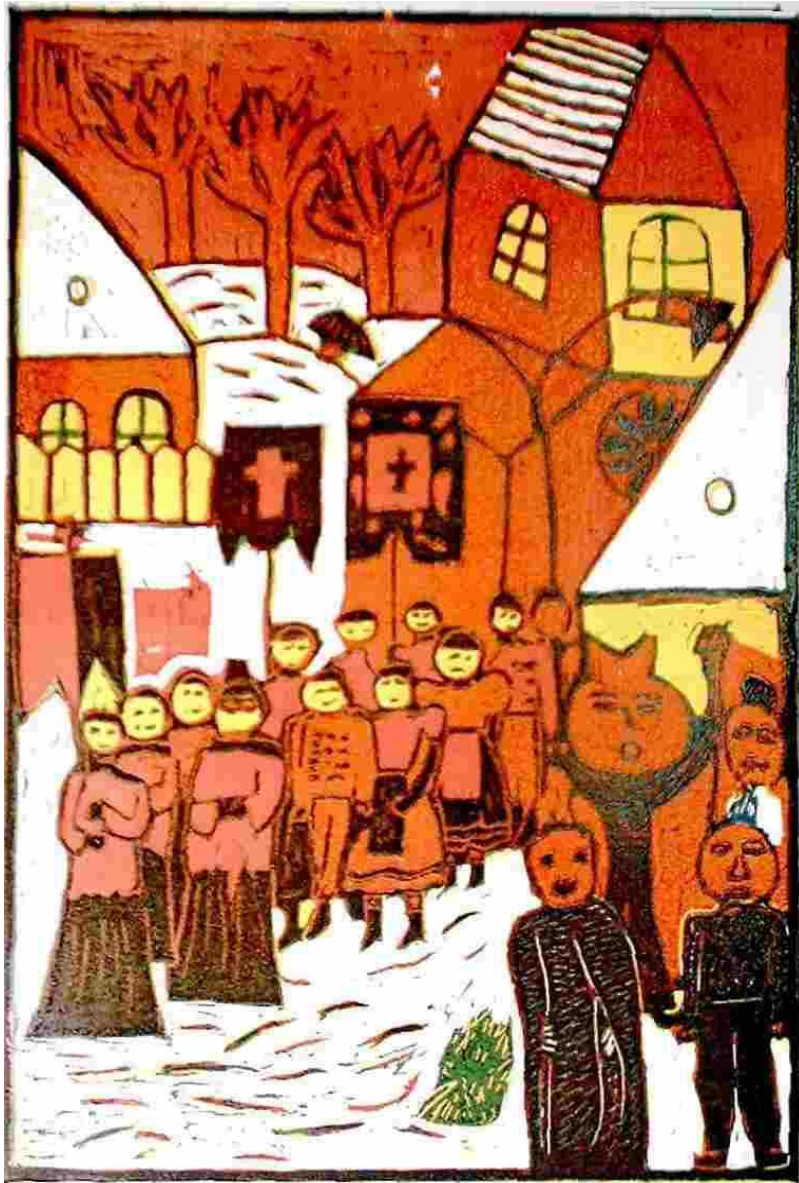
Havasi ember - kis mokány lován -
A hófúvástól hunyorog vakon.
Kocog az égbehajló utakon
s pipára gyújt vén taplón és kován.

Sötét erdő borzong hallgatagon,
fehér mező, s holdas ingovány:
Távol hegyekből néha egy sovány
ordas cselleng a friss csapásokon.

A szalmás viskó görbe ablakából
kis mécsek fénye hull az útra körben,
A kastély-ablak szinte lángol...

A vén pap ácsolt asztalára törten
olvas és fölrezen a Bibliából,
ha orvvadászok puskahangja dörren.

Február

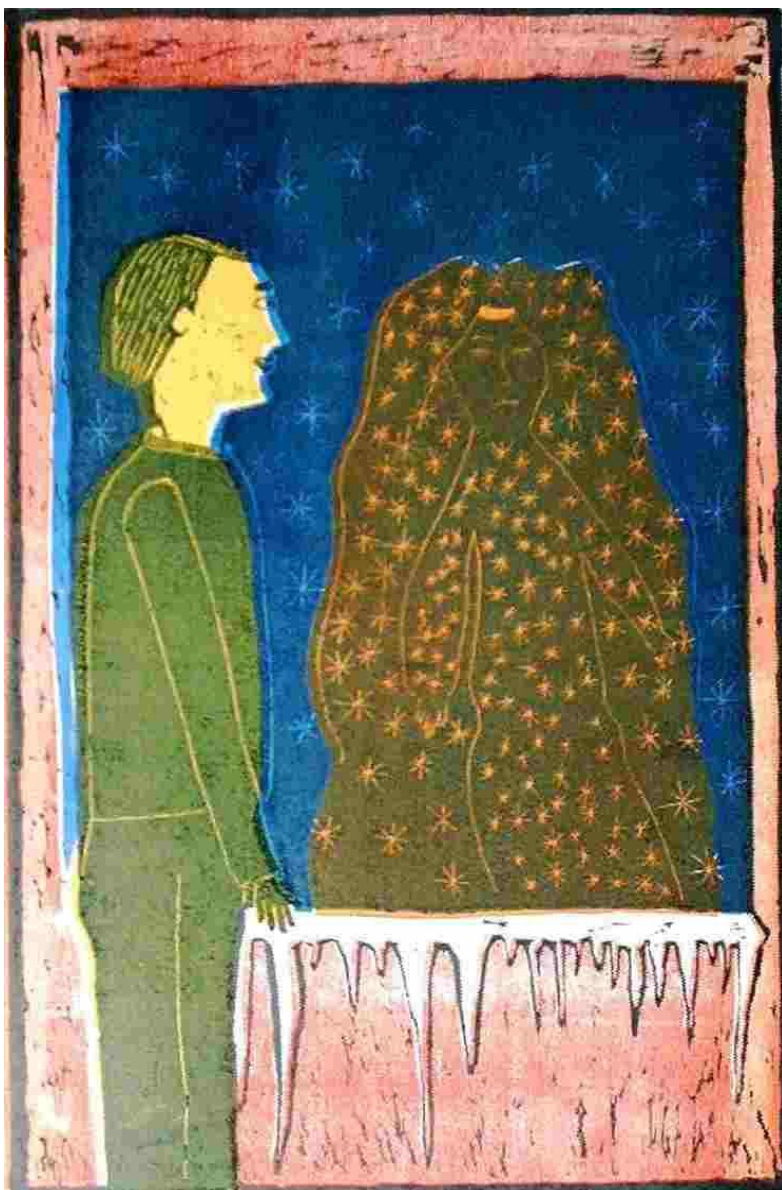
A farsang dicsérete

Egy sarkon, hol a lámpa fénye halvány,
egymásra torlik két fura menet,
megállnak és hosszú farkasszemet
néznek, zászlójukat kissé lehajtván.

Az egyik bünt sirat és bünt temet,
gyertyásan, zsolozsmával mind az ajkán,
a másik csapat maskarába varrt fán
ördögfejet visz, táncol és nevet.

Vezérük, kit már lángos kárhozat nyal,
bűnbánón látja angyalok karát
s szemét lehunyja méla áhítattal,

míg a zarándokfő, egy vén barát,
szíve mélyén, mely zárva hét lakattal,
idézi antik istenek nyarát.

Március

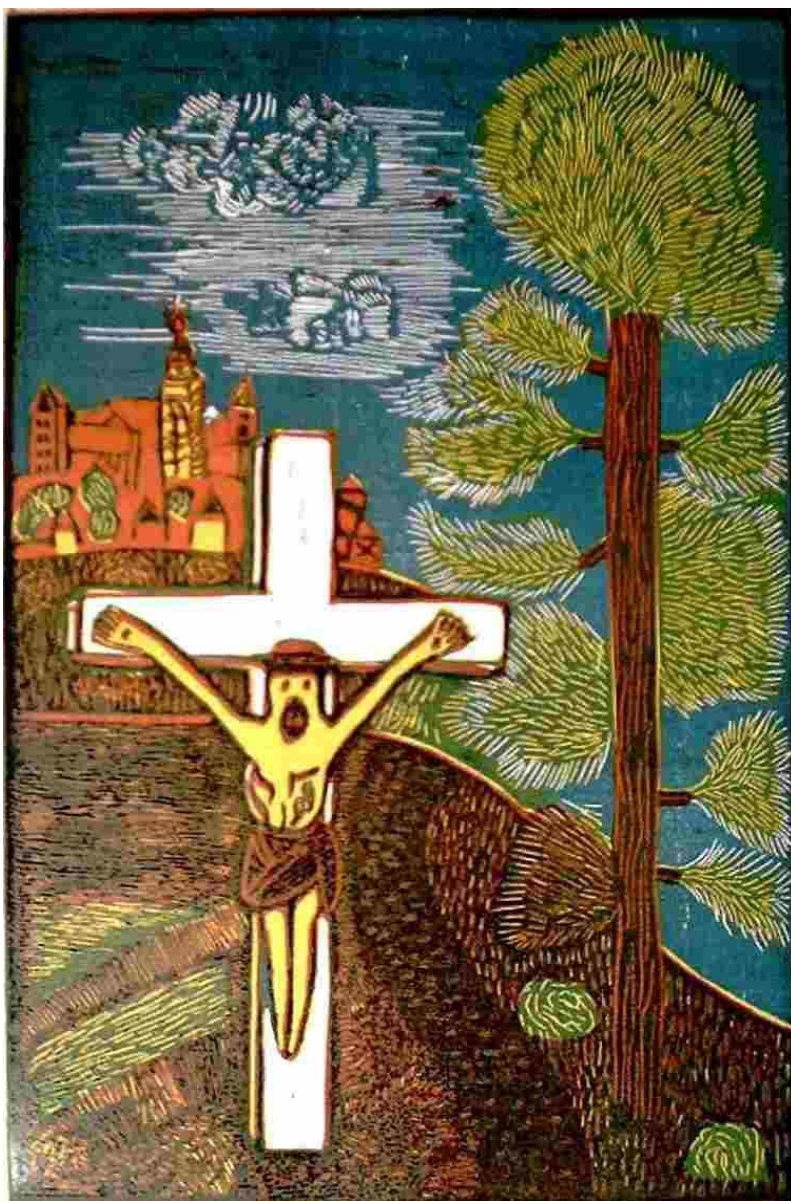
Egy halott királynő dicsérete

Eresszélén már jégcsapok csepegnek,
a hólé zöngve, csobbanón csurog.
A föld hátáról pattan a burok,
sok ódon ablak tárol a szeleknek

A nap egy rozzant ablakon benéz.
Sugarat önt be, langyosan zuhogva,
dohos, homályos és hideg zugokba.
Meleg nyalábja sárga, mint a méz.

Bent holt királynő fekszik. Arca: bájos,
halk emlék, régi, sápadt, méla vád...
Bomló szívének illata halálos.

Míg ajkaszélén fénysáv surran át,
a friss tavaszi szél körötte szálldos
s lengeti hosszú, szőke, dús haját.

Április

A húsvét dicsérete

Ezerkilencszázharminc éve: szent
zsidók földjére nagy próféta támadt.
Emlékének, mely bágyadt, égi bánat,
szenteljük ezt a sárga pergament.

Rágondolok, míg járom Golgotámat.
Mivelhogy nincs igazság idelent,
Pilátus alatt a keresztre ment,
de harmadnap új életre támadt.

Alleluja! - nagy bástyákat ledöntön
rivalg s csodára váró tűzben ég,
falú és város, ház, tébolyda, börtön,

minden üszkös, az arcok feketék!...
Feltámad-é a bús erdélyi földön,
ki meghala és eltemették?

Május

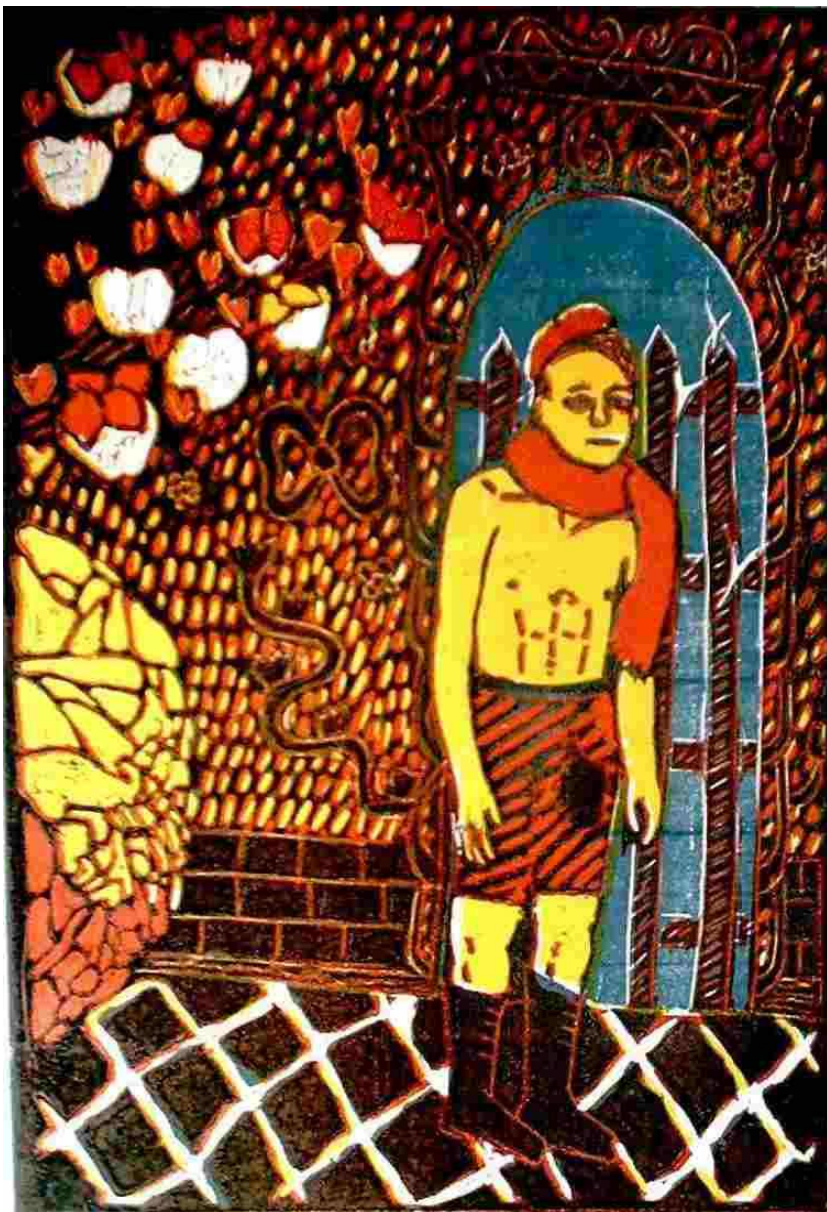
A tiszta örvendezés dicsérete

Bús alkimista, mit nekem a kincsek!
Kihunyt a tűz már, és kihűlt a lombik,
Vidám, vidám szeretnék lenni holtig,
hogy fénnel minden élőt szembe hintsek.

Itt künn zenél a friss májusi lomb, víg
nyikordulással nyílnak a kilincsek
s a fülledt kamrából kibújva, nincs seb, akár
a fák, a lélek is kibomlik.

Eszembe jut sok kapzsi vágy, mi kár volt,
és jönnek nők is, karsúkj, vagy molettek,
és egy-egy emlék is, mely szép, barbár, holt.

Szívemet, melyből ádáz harcok ettek,
most elringatják hús, körülhatárolt,
együgyű tócsák: langyos kis szonettek.

Június

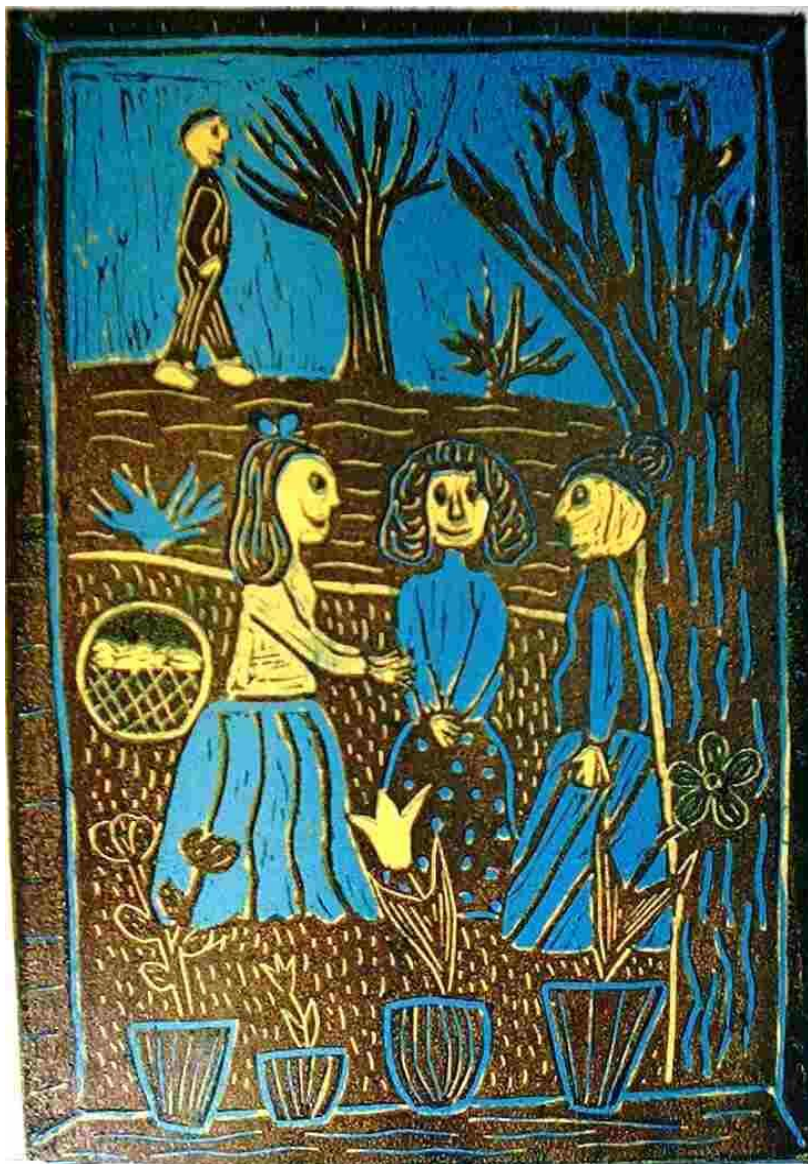
Az érés dicsérete

Helyét gyümölcsnek adja a szirmom.
A déli égen elterül a hőség.
A termő kor jön: érés, felelősség
és nem lehetek virág egy síron.

Csók.szirmom nem lesz, hogy csokorba
kössék
a lányok. Vinnem kell, amíg bírom
a terheket és ha nevem leírom:
komoly szó kell elé, nem cifra bőség.

csak néha jön, hogy szívem elbecéz
egy-egy derengő, árva, gyermeteg
emléket - mely úgy csillog, mint a réz

egy ó-kapun. - Gyors nyári fergeteg
jön messziről. Szemem távolba néz
s tavaszt sirat s egy régi gyermeket.

Július

A magányosság dicsérete

A júliusi csillagok alatt
vággyal kószáltam, mint kóbor diák.
De voltak nálam bátrabb daliák
s az idő lassan, szépen elhaladt.

Az ablakokban csönd volt és virág,
s a fülledt este szívemre szaladt
a júliusi csillagok alatt,
míg bent mulattak, boldog daliák.

Fiat fogantak pozsgás asszonyok,
zöld és dúsnedvű, mérges nagy növény
volt az élet: beteljesült, konok.

Éreztem már, hogy - messziről jövén -
elesem, ha tovább barangolok
s ledőltem egy zord, vén klastrom tövén.

Augusztus

Az élet dicsérete

Lám, most e délben, mint a renyhe, holt szó
terül szét ringó tengerek vizében,
úgy oszlom én is szét e versben éppen
és gonddal mondom: tán ez az utolsó.

Nagy ideje, hogy csupa könnyű, olcsó
igéim vannak, árnak ellenében
nem úszom már, és néha-néha szépen
mondom magamban: várhatsz még koporsó!

Csak hallgatom a lomb meleg neszét
s az árnyas fákat bölcsen megmosolygom:
a tölgyet, hársat, bükköt, gesztenyét -
a forró nap vidáman vagy borongón
nagy, tiszta békét csurgat szerteszét...
Mégis csak jó e vénhedt, lomha bolygón!

Szeptember

Egy angyal dicsérete

E ködvilágban képe csöndben, árván
csüng kis szobámban, a szívembe fészkelte
sápadt falon és néha néma vészjelt
küldöz szemével, két kezét kitarván.

Csak gyöngé nő. Ruhája oly szegény. Szelt
kenyere száraz. Életem határán
halkan legel: kis gyapjas, tiszta bárány.
Az ágya deszka: durva és fűrészelt.

Ám egy napon kitarul majd a porta,
elhagyja őt a földi, kerge kín,
áldja a percet, mely idesodorta.

S való világunk pompás berkein
áldja a percet, mely idesodorta.
Mellén selyemhab. Vállán: hermelin.

Október

Az erdélyi szüret dicsérete

A sors galád napok közé sodort.
Nincs semmi, semmi szüreti víg hang itt,
a szőlősgazda szomszédjára sandít
s a pinceszájra követ köre hord.

Zárt ajtók mögött sír a lezuhant hit.
Unott, bús arccal szürcsölik a bort,
mely dohos pincék mélyén kiforrt
és gyűlöletet száz repedt harang szít.

Mikor majd égi igék zengenek
s közös szüret nagy, boldog mámorával
együtt mulatnak három nemzetek

s egymást hintik a könnyek harmatával -
Úristen, akkor én hol leszek
s kiből fakad majd harsogó, vidám dal?

November

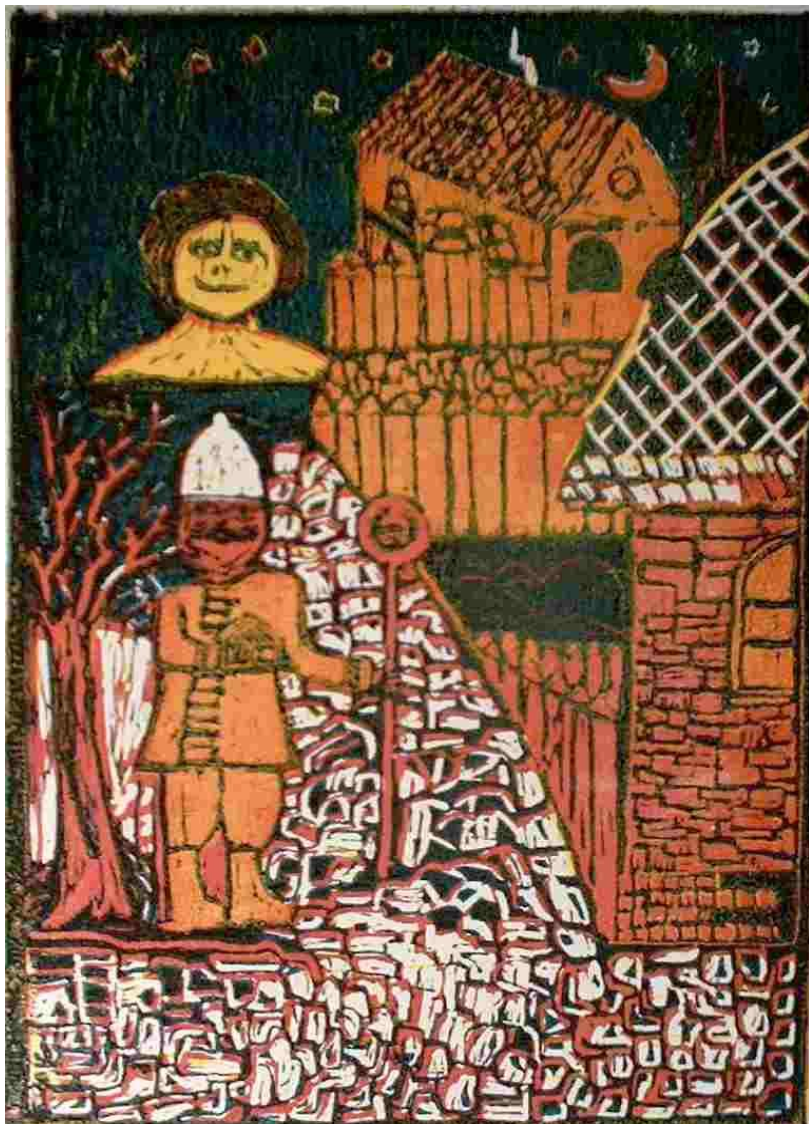
A holtak dicsérete

Meghaltunk, testvér, valamennyien.
Csak ők élnek még, ők, a régi holtak.
A néma ablakok sora kihalt, vak:
Láttál temetőt? Ugy-e mind ilyen?

A holtak este csillagot csiholtak
fölénk, a kegyelet rajtuk pihen:
egy csillag ég minden fájó szíven
s világít minden zárt redőnyű boltnak.

A koszorúk felülről egyre hullnak,
az őszi szélben száz virág forog
s kéményeken, tetőkön tornyosulnak.

Éjjel peregnek csöndes záporok:
bús, bölcs sírással értünk búsulnak
a Bolyaiak s Bethlen Gáborok.

December

A Gyermek dicsérete

Ti már nem hozhattok jó hírt nekem.
Ami jó van, magamtól megtaláltam
az erdőben, hol sok-sok este háltam
- s Keresztelő Jánosként hirdetem.

Most járok hóban és halálra váltan,
ám ez számomra boldog kint terem,
a hófúvásban gyakran, hirtelen
csak térdre hullok: Gyermeket találtam!

Goromba ágak az arcomba vernek,
de én megyek tovább egy kis haranggal
viszem a drága hírt az embereknek:

Bennem van, íme, csengő és harangdal
és bennem van a legnagyobb, a Gyermek -
a fényes jászol s valamennyi angyal.

Finis

A képeket megírtam. Tagjaimban
az álmovány zsidbadtan elterül.
A munkát elvégeztem emberül,
átadtam, íme, mindent már, anim van.

Az ablakon túl rőt hajnal derül,
a cellamécs kilobban méla kínban.
És én pihennék immár holtomiglan,
tisztos csuhámhoz ifjabb test kerül.

Magában rejti az alkotás a bért.
Átszínézése széppé ennyi jónak
akár egy püspökséggel is felért.

Ha majd kiköt velem a karcsú csónak,
imádkozzatok bünös lelkemért!
Békesség vélem, üdv az olvasónak!